

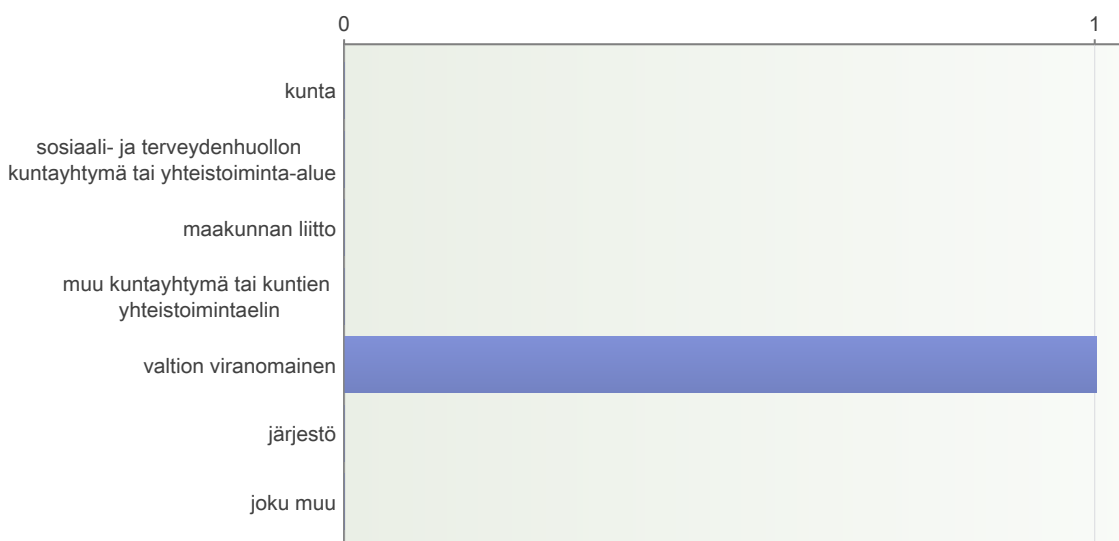
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Pohjois-Karjalan työ- ja elinkeinotoimisto	Vepsäläinen Jarmo	riitta.oikarinen@te-toimisto.fi	02.11.2016	Pohjois-Karjalan TE-toimiston johtoryhmä

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- *Maakuntauudistuksen positiiviset vaikutukset Pohjois-Karjalalle: Sote- ja maakuntauudistus on maakunnan kannalta hyvä ja tärkeä uudistus, jonka avulla voidaan turvata keskeiset palvelut yhdenvertaisesti pohjoiskarjalaisille myös jatkossa. Siksi näemme tärkeänä uudistuksen toteutuksen ja etenemisen esitetystä aikataulusta niin, että uudet maakunnat aloittavat toimintansa 1.1.2019. Alueen organisoiden palvelujen kokoaminen uusiin maakuntiin parantaa ns. yhden luokun periaatetta asiakkaille. Uudistuksen lähtökohta sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiosta maakuntiin on hyvä ja kannatettava. Maakuntamallilla voidaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta. Siun Sote Pohjois-Karjalassa toimii tässä valtakunnallisena edelläkävijänä. Uudistuksella on mahdollista saavuttaa monia synergiaetuja kokoamalla toimintoja maakuntiin:
  1. Sote-palvelut: Sisältäen sote-palvelut, pelastustoimen ja ensihoidon (Siun Sote). Maakunnassa tulee toimia yksi tuetun työvoimapalvelun toimija (TYP).
  2. Aluekehityspalvelut: Sisältäen laajasti kehittämistoimien ja rahoituspalvelujen kokoamisen yhteen organisaatioon (Strateginen alueiden kehittäminen, ennakointi ja tilastopalvelut, rakennerahastot, maaseuturahasto, kansalliset rahoitusvälineet). Asiakkaiden ja maakuntien yhdenvertaisuuden takia jatkovalmistelussa on tärkeää varmistaa Tekesin, Finnpron ja Finnveran asiantuntijapalvelujen saatavuus

kaikissa maakunnissa.

*Maakuntauudistuksen riskit ja uhkat Pohjois-Karjalalle

Valinnanvapaus ja vahva markkinaohjaus voivat toteutumistavasta riippuen jopa heikentää yhdenvertaisuutta erityisesti harvaan asutuilla alueilla ja siellä missä markkinat eivät toimi. Käytännössä yhdenvertaisuuden toteutuminen riippuu pitkälti valinnanvapausmallista ja miten laajasti valinnanvapaus otetaan käyttöön.

Valinnanvapausmalli tulee valmistella siten, ettei se johda julkisen palvelutuotannon ja -verkon alasajoon ja sitä kautta väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen.

Ehdotetusta säätelystä palvelujen tuottamisen ja järjestämisen erottamiseksi eri tason yhtiöittämisvelvoitteineen tulee luopua ja on annettava maakunnille mahdollisuus päättää itse tarkoituksenmukaisesta organisoitumisesta. Yhtiöittämisen sijaan palvelusetelien käyttöönottoa tulee edistää ja varmistaa näin pk-yritysten mahdollisuus tuottaa palveluja. Harvaan asutuissa ja pienissä maakunnissa, kuten Pohjois-Karjala, on vaarana, että palvelujen tuottaminen estetyllä mallilla siirtyy suurten kansallisten ja/tai globaalien yritysten haltuun ja tällöin palvelut voivat karata kauemmas käyttäjistä ja johtaa ennen pitkää kustannusten nousuun,

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- *Normiohjauksen sijaan maakuntien aito liikkumavara lisäisi taloudellista tehokkuutta: Uudistuksella on mahdollista saavuttaa esitetyt säästötavoitteet mikäli maakunnilla (18) on aito itsehallinto päättää asioista kustannustehokkaalla tavalla. Valtion on pidättäydyttävä tulos- ja tavoiteohjauksesta ja jätettävä maakunnille riittävä liikkumavapaus päättää siitä miten palvelut tuotetaan. Tiukka normiohjaus ei sovi Suomen tyyppiseen maahan, jossa olosuhteet ovat kovin erilaiset taajaan asutuissa kaupungeissa ja harvaan asutuilla alueilla (Pohjois-Karjala).
- *Valtakunnalliset palvelukeskukset uhka maakunnan edelläkävijäratkaisuille: Maakuntien jo olemassa olevat ratkaisut on hyödynnettävä vahvemmin yhteishankinnoissa, hallintopalveluissa, tietojärjestelmissä ja tilakysymyksissä. Valtakunnallisten palvelukeskusten toimintaa koskevat esitykset on poistettava lainsäädännöstä ja vahvistettava maakuntien mahdollisuutta vaikuttaa itse taloudellisesti tehokkaisiin ratkaisuihin. ICT:n osalta on perusteltua kehittää tarkoin rajattuna yhteisesti esim. tietojärjestelmien yhteensopivuutta. TE-palvelujen tietojärjestelmien (URA, EURES) tulee jatkossakin olla valtakunnallisia. Tilaratkaisuissa maakunnalla on oltava mahdollisuus vastata itse palvelujen tuotantorakenteesta ja sen edellyttämistä toimitilarpeista. Kuntien ja maakunnan kesken on oltava mahdollisuus edetä neuvotteluteitse tehokkaampiin, tarkoituksenmukaisempiin ja kokonaistaloudellisempiin tilaratkaisuihin jo siirtymävaiheessa. Toiminnan keskittämistä esim. Senaatin kaltaiselle kiinteistötoimijalle tulee pohtia kriittisesti. Valtakunnallisten palvelukeskusten perustaminen on merkittävä riski koko uudistuksen onnistuneelle toteutukselle vuoden 2019 alusta. Mikäli valtakunnalliset palvelukeskukset päätetään toteuttaa, tulee niiden toimintaa rajata nykyisestä merkittävästi ja vaiheistaa niin, ettei maakuntien toiminnan käynnistys vaikeudu valtakunnallisia ratkaisuja odotettaessa. Valtakunnallisille palvelukeskuksille tulee olla riittävä siirtymäaika.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittäväällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen myötä vahvistetaan aluetason demokratiaa suorien vaalien kautta, tämä on merkittävä ja kannatettava parannus nykytilanteeseen. Myös aluetason organisaatioiden palvelujen kokoaminen uusiin maakuntiin parantaa ns. yhden luukun periaatetta asiakkaille.
Valtion oikeutta ohjata päätöksentekoa maakunnissa tulisi rajata huomattavasti nykyisestä. Maakuntahallintoa ja sen toimintoja ohjaa jatkossa kahdeksan ministeriötä ja täysimääräisenä ohjaus kaventaa maakuntien toimintaedellytyksiä eikä demokratia toteudu riittävästi jos valtio ohjaa liian voimakkaasti neuvottelumenettelyssä ja rajoittaa siten esim. taloudellisella ohjauksella maakuntavaltuuston todellista harkintavaltaa.
Esitykseen sisältyvä lainsäädäntö rajoittaa merkittävästi aitoa itsehallintoa. Perustettavissa maakunnissa on kysymys perustuslain 121 §:n 4 momentissa säädetystä itsehallinnosta kuntia suuremmilla itsehallintoalueilla, josta säädetään lailla. Merkittävä itsehallintoa rajoittava tekijä on, ettei maakunnilla tulisi olemaan verotusoikeutta vaan maakuntien talous perustuisi miltei kokonaan valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen. Valtion rahoituksen on esityksessä nähty oikeuttavan ja edellyttävän maakuntien itsehallinnon olennaiseen rajoittamiseen lainsäädännössä.
Tehtäviä on koottava nykyistä vahvemmin maakuntien vastuulle. Aitoon itsehallintoon kuuluu oikeus päättää tavoista toimia taloudellisesti tehokkaasti, palvelujen tuotantotavasta, sisäisestä hallinnosta sekä sopia yhteistyöstä maakuntien välillä ja kuntien kanssa. Esityksessä kaikkia näitä on rajoitettu. Aidon itsehallinnon este on, ettei lakiluonnoksessa maakunnille ole varattu verotusoikeutta vaan maakuntien talous jää lakiluonnoksessa valtion ohjaukseen ja kahdeksan ministeriön alaisuuteen. Valtionohjauksen tulisi keskittyä valtakunnallisesti strategisiin kysymyksiin. Sen sijaan palveluja ja alueellista asiantuntemusta edellyttävät asiat tulee jättää maakuntien päätösvaltaan.
Maakuntien itsehallinnon kannalta keskeisiä ongelmakohtia esityksessä ovat seuraavat:
  - maakuntien tehtäväkenttä on rajoitettu (ei yleistä toimivaltaa)
  - esitetty pelastuslaitosmalli luo kustannustehottomuutta ja ylimääräisen hallinnollisen tason: pelastuslaitokset tulisi jatkossa järjestää maakunnallisesti (18 pelastuslaitosta). Maakunnallinen malli on parempi, selkeämpi ja kustannustehokkaampi
  - liikenneasioiden hoito jää avoimeksi: liikenneasiat tulisi koota vahvemmin maakuntiin
  - maakuntien yhteisesti hoidettavissa tehtävissä tulisi antaa maakunnille oikeus sopia vahvemmin itse yhteistyöstä ja työnjaosta
  - valtakunnallisten palvelukeskusten perustaminen
  - rinnalla valmisteilla olevassa sisältölainsäädännössä on edelleen kiristetty valtion yksityiskohtaista ohjausta
  - oikeus päättää palvelujen tuotantotavasta on erittäin rajoitettu (maakuntien pakottaminen valtakunnallisiin palvelukeskuksiin, valtioneuvoston päätösvalta yt-sopimuksissa ja palvelurakenteen ohjauksessa, laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvien palvelujen markkinoille vienti ja yhtiöittämisvelvollisuus sekä maakunnan palvelulaitos)
  - oikeus päättää sisäisestä hallinnosta osittain rajoitettu (mm. maakunnan palvelulaitos, valtakunnalliset palvelukeskukset ja delegointivelvollisuudet)
  - oikeus sopia on rajoitettu (työnjako ja yhteistyö kuntien kanssa, valtakunnallisten in-house yhtiöiden palvelujen käyttövelvollisuus, lainanotto-oikeus)
  - erityisesti järjestämislakiin sisältyvät valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakunnan operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa
  - investointien ohjaus (12 §)
  - maakuntalain erittäin tiukat maakunnan alijäämän kaatamisvelvollisuudet yhdistettynä ahtaaseen julkisen talouden rahoituskehyykseen (maakuntien rahoituslakiin kirjattu 3 mrd. euron säästövelvoite) ja maakuntien arviointimenettelyn käynnistäviin kriteereihin.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

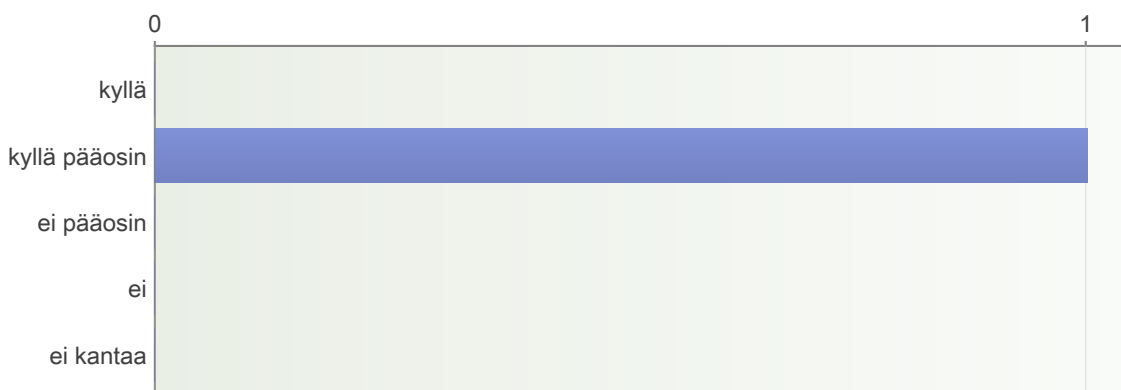

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Edellytykset ovat olemassa. Muutoksen aikataulu on haasteellinen. Palvelujen yhtiöittäminen luo suuret vaatimukset konserniohjaukselle ja johtamiselle. Vainko markkinapuutteessa voi järjestää itse palveluja, hinnat nousevat pilviin siellä missä ei ole markkinoita ja rahat eivät riitä palvelujen tuottamiseen yhdenvertaisesti koko maassa. Itsehallinto kapenee. Erityislait ovat vasta valmistumassa, joten maakuntalaki luo hallinnon raamit.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakunnan tehtäväala on tiukasti rajattu (25 lakisääteistä tehtävää). Tehtäväkenttää tulee laajentaa nykyisestä. Pelastustoimi on säilytettävä 18 maakunnassa. Aluekehitystehtävissä tulee varmistaa kehittämistoimien sekä rahoituspalvelujen integraatio yritys- ja kehittämisrahoituksessa maakuntiin. Jatkovalmistelussa tulee varmistaa Tekesin, Finnpron ja Finnveran asiantuntijapalvelujen saatavuus kaikissa maakunnissa.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

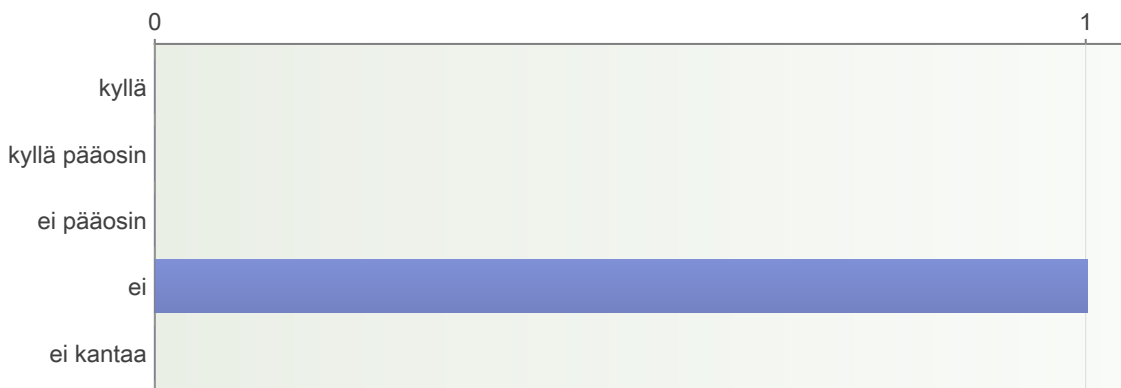

Avoimet vastaukset: kyllä

- Osallistumisoikeudet on Maakuntalakiluonnoksessa turvattu. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle. Ehdotus antaa puitteet.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

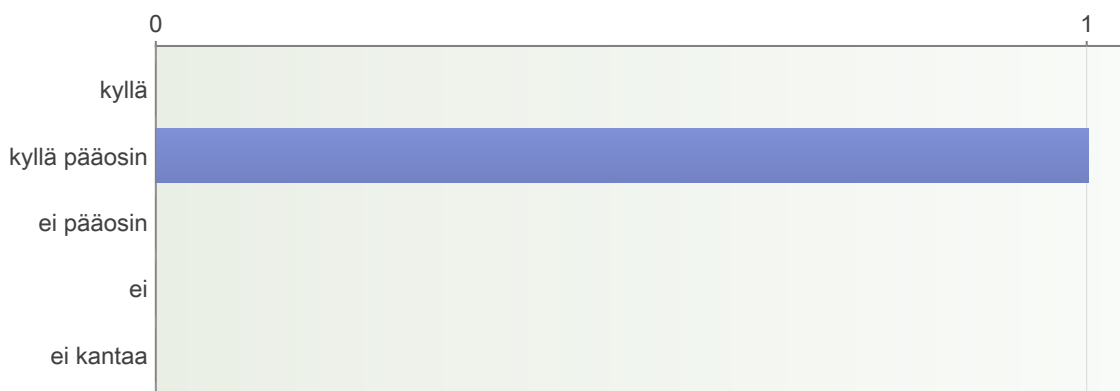

Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulee olla suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palvelujen strategiaan linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakunnan rahoituksen perustuminen todelliseen palvelutarpeeseen on oikeudenmukainen linjaus ja parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta. Rahoituksen maakunnilla on tultava yleiskatteellisena eikä mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta tule korvamerkitä tiettyihin menoihin. Tämä koskee myös sekä uudistuksen seuraavassa vaiheessa maakunnille siirrettäviä valtion tehtäviä että monikanavarahoituksen purkamisen myötä maakunnille siirrettäviä tuloja. Maakuntalain ehdotetut säännökset alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja siihen liittyvät kriisimaakuntakriteerit sekä lainanotto-oikeuden rajoittamisesta ovat aivan liian tiukat ja ne ovat ongelmalliset maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Vaarana on, että monet maakunnat joutuvat hyvin nopeasti arviointimenettelyyn. Kaksi vuotta on liian lyhyt aika aidosti muuttaa pysyvästi toiminnan rakenteita.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

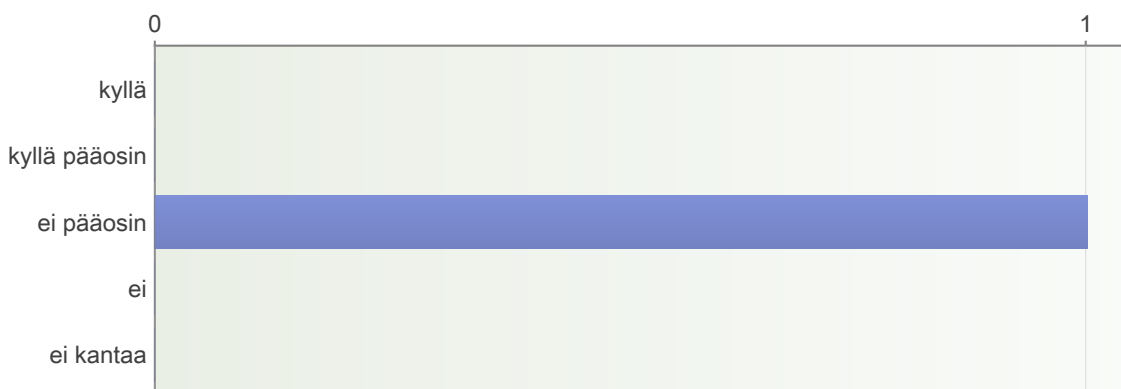

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Tietyn asteinen palvelujen keskittäminen on tarpeen kokonaiskustannusten hillitsemiseksi ja päällekkäisten palvelujen poistamiseksi. palvelujen saatavuuden kannalta on kuitenkin olennaista valinnanvapausmallin toteuttamistapa, josta ei ole vielä päätöksiä. Lakiluonnoksen mukaan erityistason sairaanhoidon lisäksi myös sosiaalihuollon erityisryhmien tai muiden vaativien sosiaalipalvelujen palvelutuotannon toteutus voidaan osoittaa asetuksessa säädettävän maakunnan tehtäväksi. Näistä ei kuitenkaan ole tietoa. Lakiluonnoksen 11 § 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi suurempiin kokonaisuuksiin koottuja palveluja koskevasta vastuusta ja päätösvallasta. Maakunta, jonka tehtäväksi jokin palvelu osoitettaisiin, vastaisi mm. palvelun tarpeen, määrän ja laadun määrittelystä sekä palvelun tuottamistavasta. Muilla maakunnilla ei olisi päätösvaltaa keskitetyistä palveluista eivätkä ne saisi tuottaa eikä hankkia muualta mainittuja palveluja. Muiden maakuntien ainoa vaikutusmahdollisuus olisi valtuustokausittain laadittava yhteistyösopimus.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

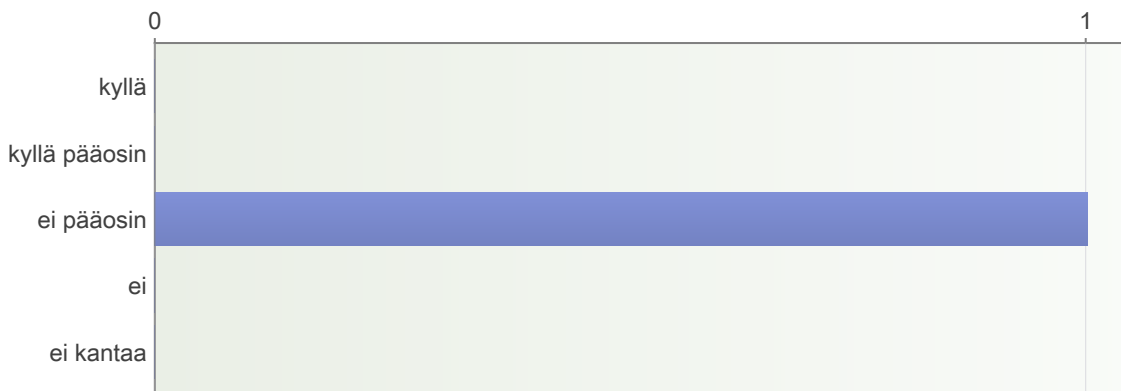

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Sopimus on sinällään sopimuspuolia sitova. Yhteistyösopimus tulisi olla irtisanottavissa mikäli jonkin maakunnan osalta palvelun saatavuus, yhdenvertaisuus tai kustannustehokkuus ei toteudu.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

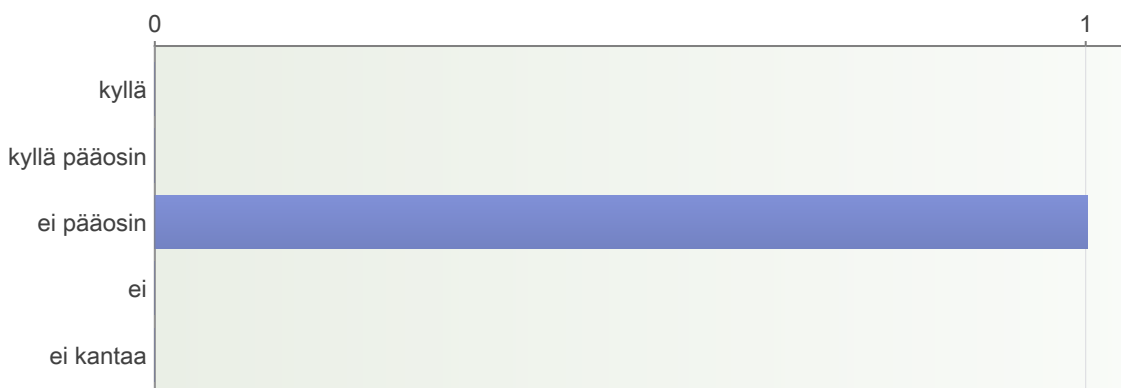

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Ongelmalliseksi asiakaslähtöisen integraation toteutumisen arvioinnin tekee se, ettei valinnanvapausmallista ole vielä päätöksiä. Ehdoton edellytys integraation toteutumiselle on se, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietoja pystytään tietoturvallisesti hyödyntämään moniammatillisesti yhtenä kokonaisuutena.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

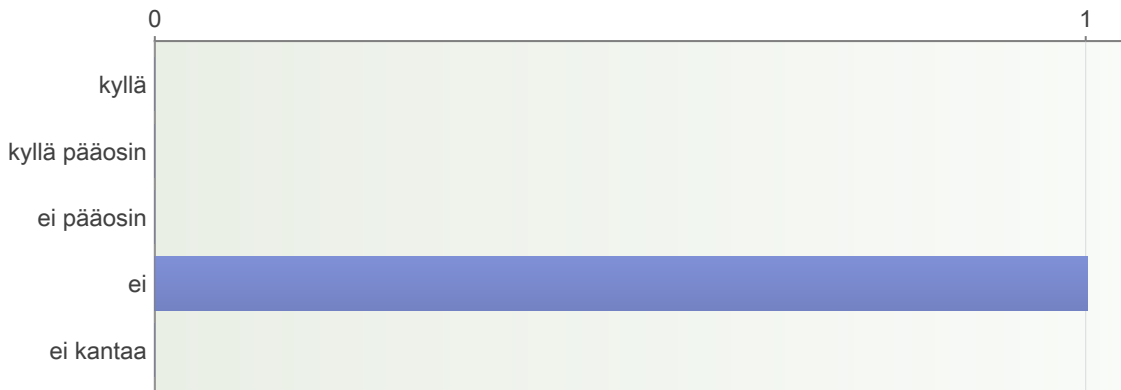

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi kohdistua ainoastaan strategiaan tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta strategisesti merkittäviin kohteisiin. Valinnanvapauden piirissä olevien palvelujen osalta ohjauksessa tulisi varmistaa tuottajien tasapuolinenkohtelu, jotta yhdenvertainen kohtelu ja kilpailuneutraliteetti toteutuu.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

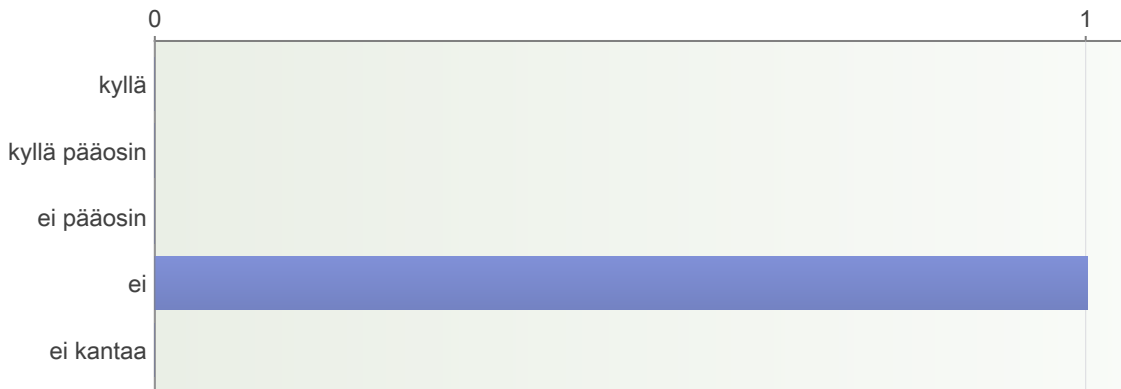

Avoimet vastaukset: ei

- Järjestämistehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista sekä maakunnan palvelulaitosta koskeva sääntely kaventaisi maakuntien mahdollisuutta päättää palvelutuotannon tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta organisointitavasta. Näistä ratkaisuista syntyisi päällekkäistä hallintoa ja hallintokustannuksia. Maakuntien palvelulaitos olisi täysin uuden tyyppinen julkinen organisaatiomuoto, josta ei ole aiempia kokemuksia. Palvelujen järjestämisen ja tuottamisen erottaminen ei ole uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista. Ns. tilaaja-tuottaja -malli tuo ylimääräisen hallintoportaana maakuntaan. Kustannustehokkainta on jos maakuntavaltuusto ja -hallitus määrittävät palvelulaitokselle sitovat taoudelliset resurssit ja toiminnalliset tavoitteet. Palvelulaitos tuottaa sitten palvelut itse omistamiensa yhtiöiden kautta tai ostamalla palveluja muilta palvelun tuottajilta (yksityiset yritykset ja järjestöt).

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Valinnanvapautta voisi laajentaa myös muilla keinoilla kuin yhtiöittämisellä, esim. palvelusetelikokeilun laajentamisella. Palveluseteleistä löytyy runsaasti hyviä kokemuksia.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus ja vahva markkinaohjaus heikentävät yhdenvertaisuutta erityisesti harvaan asutuilla alueilla ja siellä missä markkinat eivät toimi. Uudistuksessa lisätään markkinaohjausta, valinnanvapautta ja otetaan käyttöön järjestäjä-tuottaja -malli. Maakuntien on saatava itse päättää missä määrin toimintaa avataan kilpailulle ja millä aikataululla, jotta julkinen palvelutuotanto ei missään vaiheessa vaarannu. Valinnanvapaus ei saa johtaa julkisen palvelutuotannon ja -verkon alasajoon ja sitä kautta väestön hyvinvointi- ja terveyserojen kasvuun. Valinnanvapauden toteutustapa ei saa johtaa kokonaiskustannusten kasvamiseen. Valtionohjauksen vahvistaminen tavoite- ja tulosohjauksen keinoin on perusteltua, mutta normiohjausta pitäisi pikemminkin vähentää kuin lisätä.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

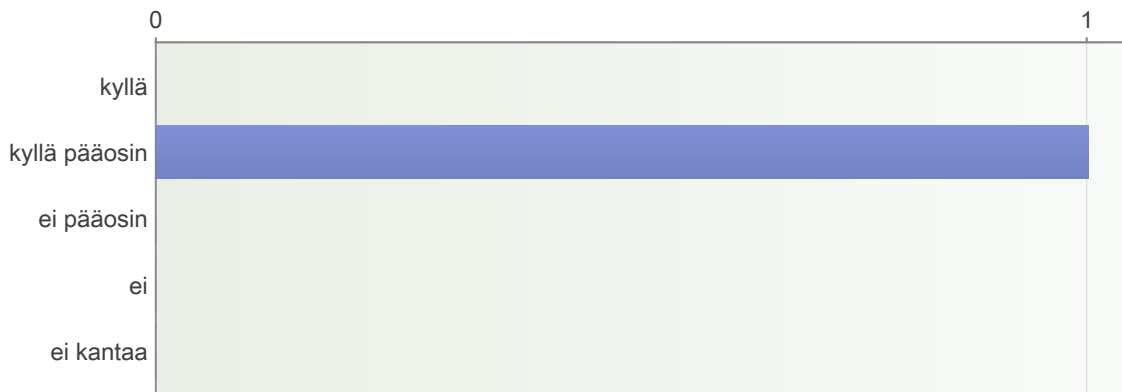
Ei vastauksia.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väli aikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulon 2 luvussa. Onko väli aikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

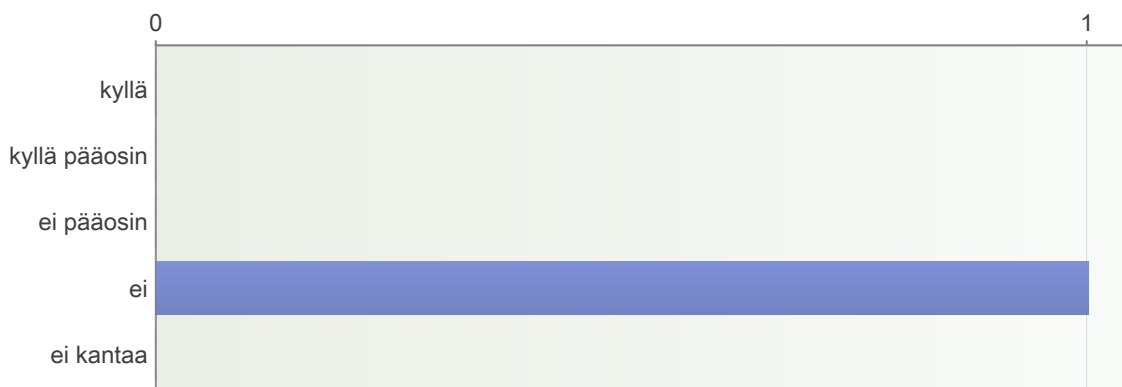

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Väli aikaisem toimielimen asemaa ja päätöksentekoa tulee selkeyttää ja toimintaan on varattava riittävä rahoitus. Poliittinen ohjaus on varmistettava myös väli aikaishallinnon aikana.

22. 20. Voimaantulon 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiassa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettyä henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

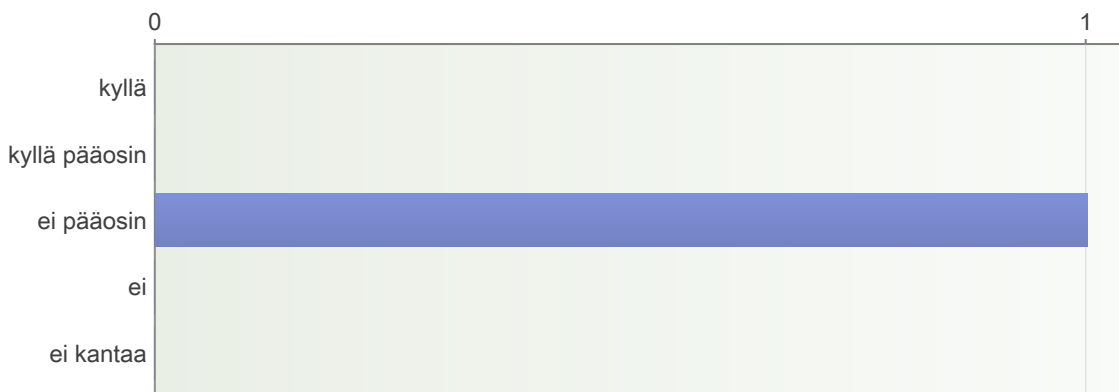

Avoimet vastaukset: ei

- Valtion hallinnon henkilöstön asemasta ei ole mainittu. Liikkeenluovutus tarkoittaa käytännössä sitä, että palkkarahat on varattu vähintään tammikuuksi 2019. Siirtymäaikoja ei ole.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Tehokkampi malli tilaratkaisuissa olisi, että maakunta itse vastaisi omista tiloistaan ja tarvitsemiensa tilojen vuokraamisesta. Tilakysymysten osalta tulisi lainsäädännössä olla mahdollisuus edetä kuntien kanssa neuvotteluteitse tehokkaampiin ja tarkoituksenmukaisempiin tilaratkaisuihin jo siirtymäaikana. Lainvalmistekun yhteydessä on varmistettava, että mahdollisesti tyhjilleen tai vajaakäytölle jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia.

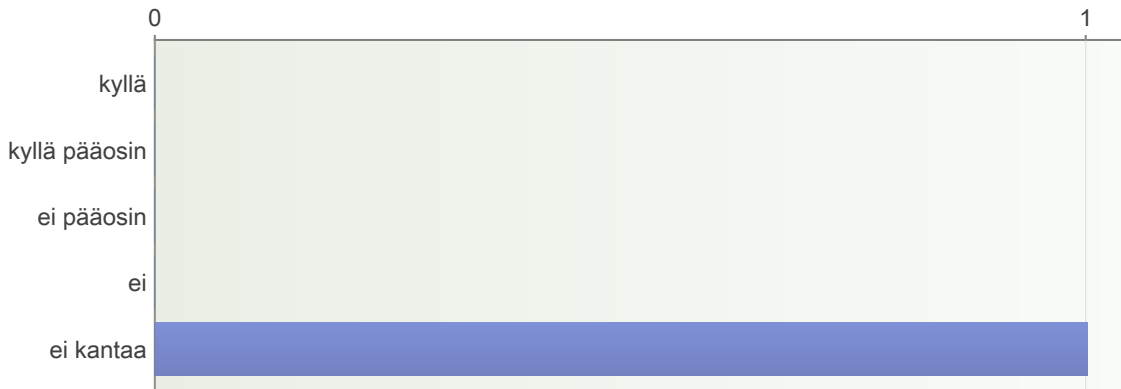
24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Toimitila- ja kiinteistöhallinnon tehtävien osalta maakunnan tulisi itse saada päättää tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta toimintatavasta. Valtakunnallisen yhtiön sijaan tämä olisi tehokkaampi toimintatapa ja parantaisi maakunnan taloudellista liikkumavaraa. Siirtymäsääntöihin tulisi kirjata mahdollisuus edetä kuntien kanssa yhteisin sopimuksin neuvotteluteitse tarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin ja siirtymäaikana. Mikäli maakunnat veloitetaan vuokraamaan kaikki sote-tilat, 3 mrd. euron tehostamistavoite vaarantuu oleellisesti.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

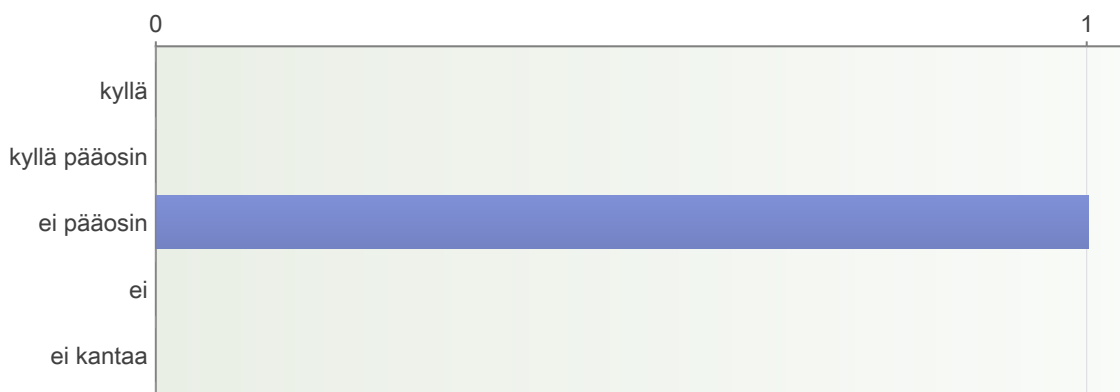
- Maakunnan yhtiömuotoisen organisoinnin siirtymäaika on riittävä.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien itsehallinnon kannalta on ongelmallista, että ne ovat miltei kokonaan valtion rahoituksen varassa. Esitysluonnoksessa maakunnat ovat aivan liian tiukassa ja yksityiskohtaisessa valtionohjauksessa. Maakunnille tulisi turvata aito itsehallinto, mitä vahvistaisi maakuntien verotusoikeuden toteuttaminen uudistuksen myöhemmässä vaiheessa. Maakuntien kannalta ongelmana on nähtävä valtion rahoitukseen liittyvä tiukka ja yksityiskohtainen ohjaus. Maakunnilla ei verotusoikeuden puuttumisen vuoksi ole juurikaan talouden liikkumavaraa palvelujen järjestämisessä. Lainanotto on rajattu tiukasti valtiolta saatavaan lainaan tai takaukseen. Asiakasmaksut palvelujen käytöstä ovat yksi tulonlähde maakunnille, mutta siitä ei saa tulla lähes ainoa keskeinen instrumentti talouden säätelyssä. Vaarana on, että asiakasmaksut eriytyvät maan eri osien kesken ja tämä vaarantaa koko uudistuksenkin perusteena olevan tasa-arvon kansalaisten välillä. Pohjois-Karjalassa asukkaiden tulotaso on maan alhaisimpia ja tässä mielessä vaarana on, että käytävissä olevista tuloista suhteellisen suuri osuus menisi peruspalveluihin.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

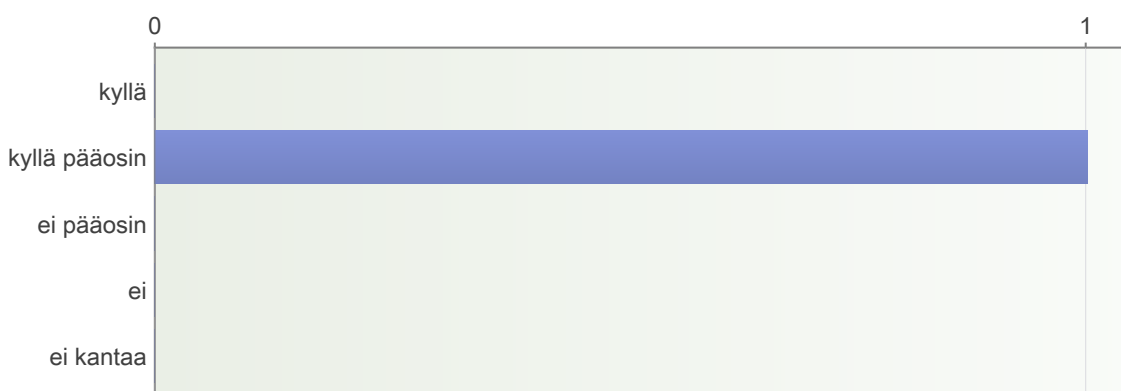

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Rahoituksen maakunnilla on tultava yleiskatteellisena eikä mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta saa korvamerkitä tiettyihin menoihin. Maakunnilla on oltava lähtökohtaisesti riittävät taloudelliset edellytykset selvittää tehtävistään. Maakuntien arviointimenettely on liian tiukka eikä maakuntajaon muuttaminen vastoin maakuntien tahtoa ole perusteltua. Maakuntien rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla tulee turvata jokaisen maakunnan rahoituksen riittävyys maakunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseen (rahoitusperiaate). Ristiriidassa tämän periaatteen kanssa ovat maakuntalakiin sisältyvät maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä maakuntien rahoituksen tason tarkistamiseen liittyvä rajoite rahoituksen enimmäiskasvusta.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

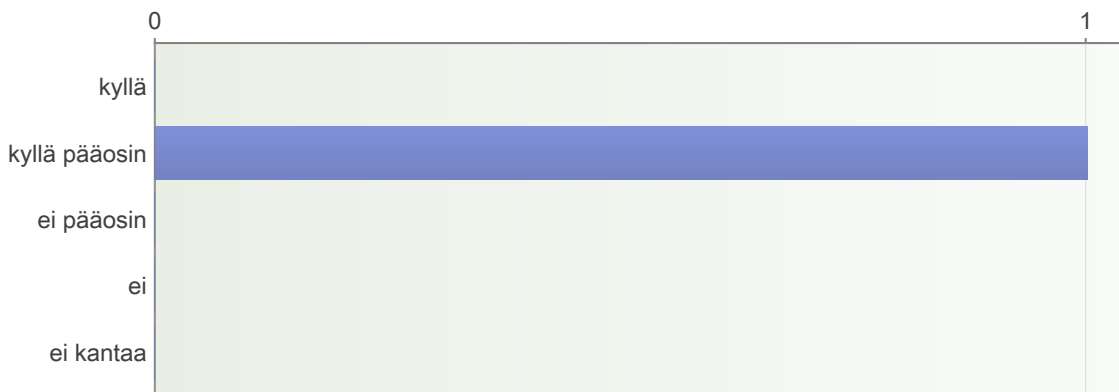
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntien rahoituksen perustuminen todelliseen palvelutarpeeseen on oikeudemukainen linjaus ja parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta. Asukastiheytenä on käytettävä maakunnan kokonaisointa-alaa mikä antaa tarkemman kuvan vesistöjen pirstoman aluerakenteen vaikutuksesta kustannuksiin. Lisäksi on otettava käyttöön pitkiä välimatkoja kuvaava lasketatekijä, jossa huomioidaan todelliset etäisyydet linnuntie-etäisyyden sijaan. Maakuntien valtionrahoituksen laskennalliset tekijät ovat pääosin hyviä ja perusteltuja. Niissä tulevat

esille erilaiset väestön ikärakenteet ja varsinkin sairastavuus maan eri osissa. Pohjois-Karjalassa ns. kansansairaudet ovat maan korkeinta tasoa ja aiheuttavat korkeampia kustannuksia. Yhtenä rahoituskriteerinä on esitetty lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerrointa. Kriteerin laskentakaava on lakiesityksessä erittäin kyseenalainen ja epäselvä. Ko. kriteeri tulisi saada helposti laskettavaksi eikä siihen saisi liittyä minkäänlaista spekulatiota maakuntien kesken. Lisäksi on havaittavissa, että valtionrahoituksen tarkistaminen vuosittain tulee aiheuttamaan maakunnille erittäin suuren haasteen saada talous pysymään tasapainossa. Ikääntyminen aiheuttaa Pohjois-Karjalassa 2020-luvull koko maan arvioon nähden selvästi suuremman kustannuspaineen nousun. Taloudellisen huoltosuhteen tarkastelu maakunnittain olisi tärkeää, niin että erilainen ja muuttuva väestörakenteen kehitys tulisi huomioiduksi tasapuolisesti myös välivuosina.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Siirtymäaika on riittävän pitkä ja riittävästi porrastettu. Perusteltua olisi esitettyä nopeampi eteneminen tarveperusteiseen rahoitukseen.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

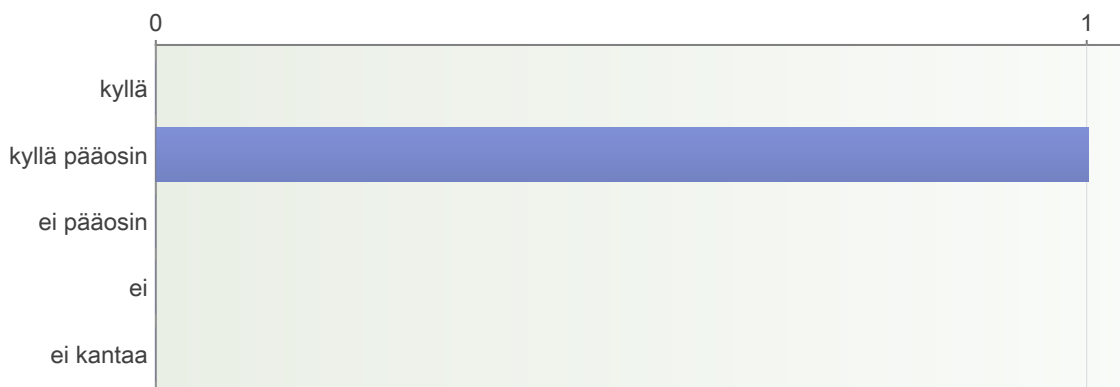
Vastaajien määrä: 1

- Kun on kyse maakunnittain erittäin suuresta taloudellisesta kokonaisuudesta, on syytä harkita myös maakuntia koskevaa kuntatalousohjelman mukaista erillistarkastelua. Tällainen laajempi maakuntatalousohjelma tulisi ottaa käyttöön. Perusteet tälle menettelylle korostuvat myös sen myötä, että valtion taloudellinen ohjaus ja siihen kytkettävä erittäin tiukka arviointimenettely tullaan toteuttamaan maakuntalain pohjalta. Menettelykriteerien täyttymisen kynnyksen maakunnalle on jatkossa nykyistä merkittävästi alhaisempi ja johtaa helpommin maakunnan joutumisen ns. kriisilistalle. Maakuntien muiden tehtävien rahoitus (4. luku) perustuu asukaskohtaiseen perushintaan. Tämä kriteeri ei ole oikeudenmukainen harvaan asuttujen ja pitkien etäisyyksien maakuntien kannalta. Rahoituksen perusteena tulisi huomioida myös harva asutus (asukastiheyskerroin laskettuna kokonaispinta-alasta, sillä vesistöisyys on merkittävä este palvelujen saatavuudelle).

33. 31. Pidätkö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?
(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntien arviointimenettelyyn perusteuvaa maakuntajaon muuttamista vastoin maakuntien tahtoa ei kannateta. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien arviointimenettelyä vastaava menettely sopii huonosti maakuntiin, joilla jo lähtökohtaisesti tulisi olla taloudelliset edellytykset selvitä tehtävistään. Lisäksi arviointimenettelyn käynnistymisen edellytyksenä olevat kriteerit ovat maakuntalaissa maakuntien näkökulmasta liian tiukat. Maakunnat voivat niidne perusteella liian helposti ajautua arviointimenettelyyn ja sitä kautta pakkoliitoksiin.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtiosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

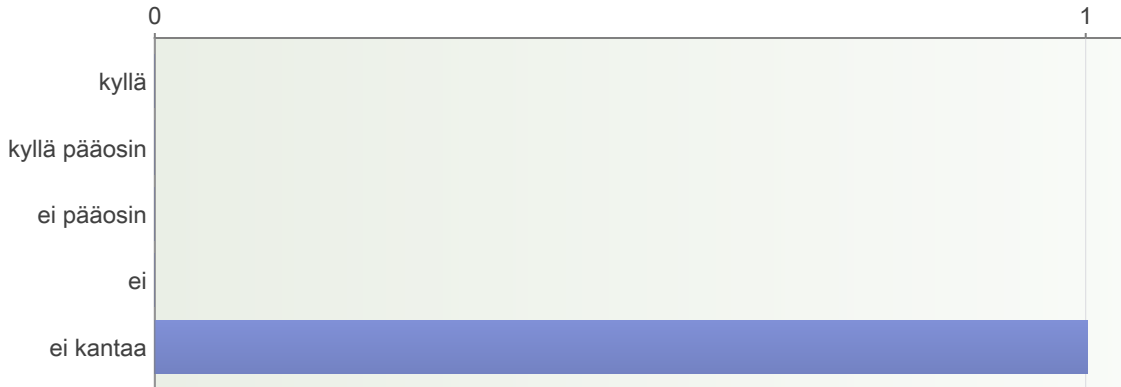
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- Kuntien ja maakuntien uusia rahoitusjärjestelmiä on hyvä tarkastella kokonaisuutena asukkaiden näkökulmasta. Tärkeää on turvata palvelujen saatavuus kohtuullisella verotuksen tasolla koko maassa. Uuden järjestelyn myötä kuntien veroprosenttien suhteelliset erot kasvavat kuntien välillä nykyisestä. Tämä voi aiheuttaa heikoimman veropohjan kunnille suurempia haasteita selviytyä niistä palvelukustannuksista, jotka kunnille jäävät vuodesta 2019 lähtien. Uusi valtionosuusjärjestelmä pyrkii tasoittamaan kuntien välisiä eroja, mutta koelaskelmien perusteella on erittäin vaikeaa saada kokonaisuudesta selvää. Valtionosuusjärjestelmän uudistusta tulee tästä syystä jatkaa. Kuntien kiinteistöjärjestelyjen osalta on lisättävä harkinnanvaraisia valtionosuuksia niin, ettei kuntien talous ja palvelujen järjestäminen vaarannu missään tilanteessa. Saaristoisuus huomioidaan aikaisempaa paremmin ja näin osalle vesistöjen pirstomista kunnista tulee perusteltu lisäys valtionosuuksiin. Summan tulisi olla kuitenkin esitettyä suurempi. Väestön sairastavuus ja ikääntyneisyys tulee myös huomioida valtionosuuksissa.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

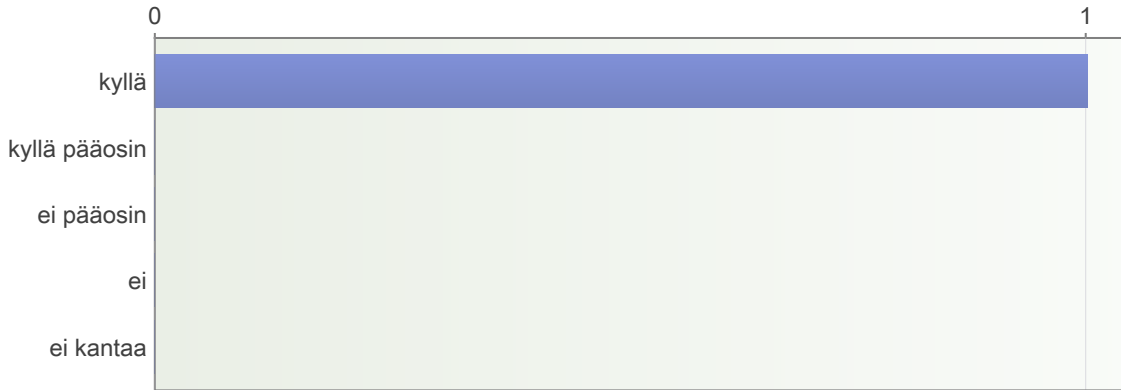
Avoimet vastaukset: kyllä

- Lakieistyksen mukaan perustettavien maakuntien henkilöstöön ehdotetaan sovellettavaksi kuntasektorin työ- ja virkasuhdelainsäädäntöä, joka muuttuu koskemaan myös maakuntia. Mm. yhteistoiminnan ja viranhaltijan palvelussuhteen ehtojen osalta säätelyn taso pysyy siis samana. Valtiolta siirtyvät työntekijät tulee huomioida uudistuksessa myös niin, etteivät heidän työ-/virkasuhteensa ehdot muutu huonompaan suuntaan. Siirtyviä

työntekijöitä tulee koskea muutosturva ja sen edut täysimääräisinä.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntien ja maakuntien palvelulaitosten eläkevakuuttajaksi ehdotetaan Kuntien eläkevakuutusta Kevaa.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilöstö on merkittävä voimavara uudistuksessa ja uudistus tulee tehdä yhdessä henkilöstön kanssa.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Organisaatio lakkaa 31.12.2018. Tehtävät, henkilöstö ja resurssit siirtyvät pääosin maakuntaan 1.1.2019 lukien. Henkilöstön siirtymisessä ei ole esitetty siirtymäsäännöksiä ja henkilöstön asema 1.2.2019 alkaen on epävarmaa.

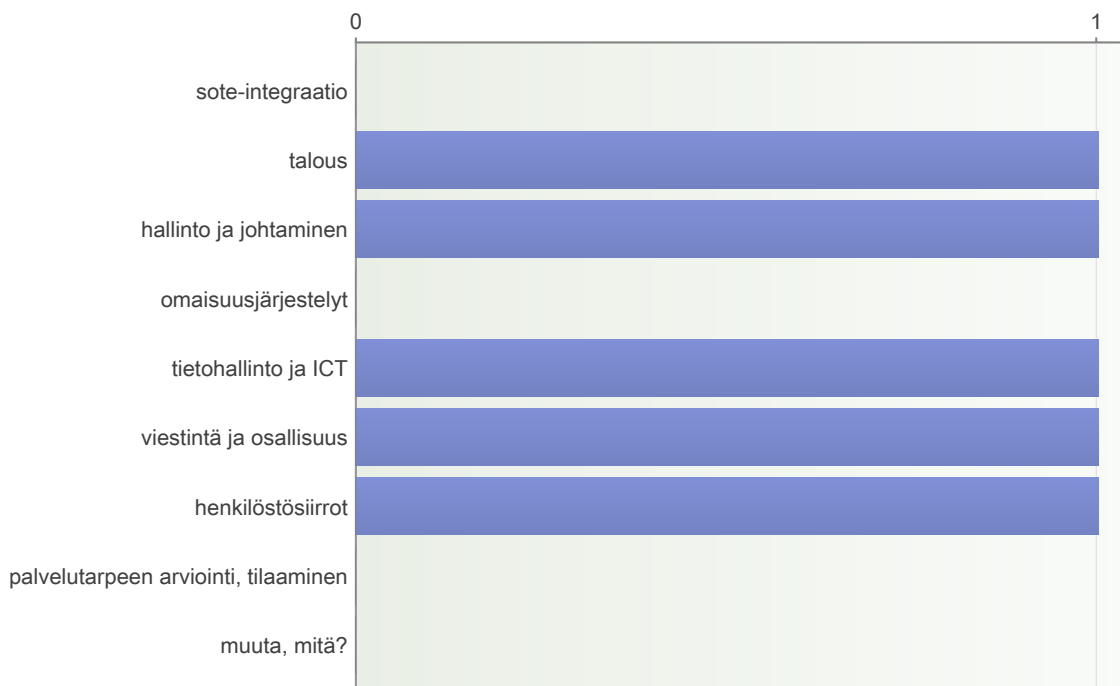
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Esitetty maakuntien rahoitus on tiukka. Maakuntien kannalta ongelmana on nähtävä valtion rahoitukseen liittyvä tiukka ja yksityiskohtainen ohjaus. Tämä pienentää maakuntien taloudellista liikkumavaraa ja keinovalikoimaa. Maakunnilla ei myöskään verotusoikeuden puuttumisen takia ole juurikaan talouden liikkumavaraa palvelujen järjestämisessä, tosin valtionrahoitus on käynnistymisvaiheessa perusteltu etenemistie, Lainanotto on rajattu tiukasti valtiolta saatavaan lainaan ja takaukseen.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- *Maakuntalaki

Maakuntalain 2 luku, maakunnan tehtävät:

Maakunnan tehtäväala on varsin tiukasti rajattu ja tehtäväkokonaisuutta tulisi laajentaa nykyisestä.

Seuraavat laajennukset ja huomiot on syytä ottaa huomioon maakunnan tehtävissä:

1. Aluekehitys: Maakunnan aluekehitystehtävissä tulee varmistaa kehittämistoimien (aluekehitysviranomaisen tehtävät, strateginen alueen ja sen elinkeino- ja innovaatioympäristöjen kehittäminen, koulutus ja osaamisen kehittäminen, ennakointi ja tilastopalvelut, alueidenkäyttö, työvoima- ja yrityspalvelut) sekä rahoituspalvelujen integraatio yritys- ja kehittämisrahoituksessa maakuntiin (rakennerahastot, maaseuturahasto, kansalliset rahoitusvälineet). Asiakkaiden ja maakuntien yhdenvertaisuuden takia jatkovalmistelussa on tärkeää varmistaa Tekesin, Finnpron ja Finnveran asiantuntijapalvelujen saatavuus kaikissa maakunnissa.
2. EU:n rakennerahasto- ja muiden EU-tukien nykyisin maakuntien liitoissa ja ELY-keskuksissa hoidettavat tehtävät: On huolehdittava, että kaikilla maakunnilla on välittävän viranomaisen tehtävä. Maakunnat voivat sopia itse jos haluavat hoitaa tehtäviä muiden maakuntien kanssa.
3. EU- ja kansainväliset asiat: EU- ja kansainväliset asiat tulisi olla uuden maakunnan tehtävä, nyt lakiluonnoksessa kansainväliset asiat on linjattu kohtaan "voi halutessaan hoitaa".
4. Liikenneasiat: Liikenneasiat tulisi koota nykyistä vahvemmin maakuntien järjestettäväksi.
5. Muut tehtävät: Maakunnan toimialaa tulee laajentaa siten, että maakunta voi ottaa hoitaakseen tehtäviä, joita

alueen kunnat tai osa niistä ei hoida edellyttäen, että mukana olevat kunnat sitoutuvat rahoittamaan toiminnan eikä tehtävä kuulu valtion tai muiden toimijoiden vastuulle. Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa.

Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulee olla suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palvelujen strategisiin linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen.

Maakuntalakiluonnoksen 16 luvun säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista tulee poistaa laista.

Maakunnat ovat itsehallinnollisia yksiköitä ja tukipalvelujen tarkoituksenmukainen järjestäminen tulee olla maakuntien itse päätettävissä.

Maakuntien muiden tehtävien rahoitus (4. luku) perustuu asukaskohtaiseen perushintaan. Tämä kriteeri ei ole oikeudenmukainen harvaan asuttujen ja pitkien etäisyyksien maakuntien kannalta. Rahoituksen perusteen tulisikin huomioida myös harva asutus (asukastiheyskerroin laskettuna kokonaispinta-alasta).

Työvoimapalvelujen valtakunnallisen asiakasreksiterin ylläpidosta ja kehittämisestä tulee huolehtia.

Turvettava työvoima- ja yrityspalvelujen saatavuus koko maassa ja varmistettava riittävät taloudelliset- ja henkilöstöresurssit ko. tehtävän hoitamiseksi.

*Laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 3 §:

Saaristoisuus huomioidaan aikaisempaa paremmin ja näin osalle vesistöjen pirstomista kunnista tulee perusteltu lisäys valtiosuuksiin. Summan tulisi olla esitettyä suurempi.

Asukastiheyskertoimenä on käytettävä kunnan kokonaispinta-alaa eikä maapinta-alaa perustuvaa.

Vesistöisyys aiheuttaa tutkitusti korkeampia kustannuksia palvelujen järjestämisessä ja tässä mielessä tulee käyttää aluerakennetta paremmin kuvaavaa kriteeriä.

Syrjäisyyden lisäosa tulee uudistaa, sen mittauksessa matkana keskukseen tulee ottaa käyttöön todellinen etäisyys eikä linnuntie-etäisyyttä.